

INSTITUTUM
ROMANUM
FINLANDIAE

KERTOMUS
SUOMEN ROOMAN-INSTITUUTIN
TOIMINNASTA 2017

Vuoden 2017 toiminta pähkinänkuoressa	2
I. Voimavarat	3
II. Tieteellinen tutkimus	5
III. Opetus	18
IV. Taiteellinen toiminta.....	20
V. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	22
VI. Kiinteistöt ja irtaimisto	25

VUODEN 2017 TOIMINTA PÄHKINÄNKUORESSA

INSTITUUTIN INDIKAATTOREITA 2017		
Henkilökuntaa	6,5	henkilötyövuotta + harjoittelijat
Järjestetyt tieteelliset tilaisuudet	23	kpl (2016: 26, 2015: 25)
Instituutissa järjestetyt kurssit	8	kpl (2016: 7, 2015: 8)
Osallistujia instituutissa järjestetyillä kursseilla	69	henkilöä (2016: 55, 2015: 60)
Opintopisteet (omat kurssit)	377	op (ei vertailutietoa)
Henkilökunnan julkaisut (Kategoria A2 1 kpl, A3 6 kpl, B1 5 kpl, B2 1 kpl, C2 3 kpl, E1 4 kpl)	20	kpl (2016: 15, 2015: 14)
Järjestetyt konsertit	11	kpl (2016: 12, 2015: 10)
Instituutissa asuneet	237	henkilöä (2016: 172, 2015: 221)
Instituutissa vierailleet (vieraskirjaan nimensä kirjoittaneet)	2311	henkilöä (2016: 2807, 2015: 2690)
Yleisötilaisuuksien osallistajat	1320	henkilöä

Suomen Rooman-instituutin vuosi 2017 oli työteliäs ja palkitseva. Viime vuosina saavutettu taso toiminnan aktiivisuudessa ja monipuolisuudessa on pystytty säilyttämään, eikä tutkimuksen ja opetuksen perinteisesti korkeasta laadusta ole tingitty.

Rooman-instituutti toteutti vuonna 2017 sille asetetut tavoitteet hyvin:

- Tiede: Instituutti täytti tehtävänsä suomalaisen italiaan kohdistuvan humanistisen tutkimuksen tärkeimpänä tutkimuslaitoksena. Henkilökunnan jäsenet ovat edistäneet omia tutkimushankkeitaan ja julkaisseet laajasti. Yhteistyötä Ateenan-instituutin kanssa jatkettiin edelleen Naxoksen arkeologisten kaivausten muodossa. Johtaja Tuomas Heikkilän tieteellinen tutkimusryhmä jatkoi toimintaansa alkuvuoden 2017. Johtaja Arja Karivieren johtama Suomen Akatemian projektiryhmä kokoontui instituutissa kolme kertaa syksyn aikana. Instituutti edisti tieteenaloillaan suomalaisten tutkijoiden kansainvälistymistä ja kansallista verkostoitumista. Instituutissa asui ja työskenteli jälleen väitöskirjan tekijöitä, postdoc-tutkijoita ja suuri määrä eri alojen tutkijoita, joiden työ eteni instituutin tarjoamien mahdollisuuksien turvin. Instituutti oli hyvin aktiivinen erilaisten tieteellisten tapahtumien järjestämisessä, useimmiten yhteistyössä koti- ja ulkomaisten tieteellisten tahojen ja verkostojen kanssa. Suomi 100 -juhlavuoden yhteydessä järjestettiin tammikuussa Suomen keskiajan perintöä valaiseva seminaari ja joulukuussa laaja Suomen tiedettä ja taidetta käsittelevä seminaari alustajina eturivin italialaisia suomalaisen kulttuurin tuntijoita. Instituutin omassa *Acta Instituti Romani Finlandiae* -julkaisusarjassa ilmestyi vuonna 2017 Jorma Kaimion *The South Etruscan Cippus Inscriptions* ja kansainvälinen seminaarijulkaisu *Naviganti, popoli e culture ad Ischia e in altri luoghi della costa tirrenica* meni painoon.

- Opetus: Instituutin toiminta täydensi ja tuki suomalaisten korkeakoulujen humanistista opetusta. Vuoden 2017 kuluessa instituutissa järjestettiin huomattava määrä kursseja – niin instituutin omia kuin yhteistyössä suomalaisten yliopistojen kanssa. Kaikkiaan instituutin järjestämien kurssien tuottama opintopisteiden määrä oli korkea (377 op). Onkin selvää, että instituutti toteuttaa hyvin päämääränsä levittää tietoa painopistealoiltaan. Tieteellisesti tärkeimmällä sijalla olivat instituutin omat kurssit, joille oli runsaasti hakijoita ja joiden taso oli siten ilahduttavan korkea. Erityisellä sijalla oli johtaja Tuomas Heikkilän tieteellinen työryhmä, joka työskenteli Roomassa koko kevään. Instituutti toteutti tehtävänsä myös täydennyskoulutuksessa: kesäkuussa järjestettiin kaksiviikkoinen kurssi kuvataideopettajille (9 henkeä). Syksyllä instituutti isännöi Oulun yliopiston museologian kurssia ja Jyväskylän yliopiston antiikin ja keskiajan kurssia. Instituutti tuki kursseja tarjoamalla opetustaan ja tilojaan. Tiedekasvatukseen instituutti osallistui esittelemällä toimintaansa yläkoulun ja lukion latinanluokkien opintomatkoille. Vuonna 2017 näille opintomatkoille osallistui 72 oppilasta. Säätiö tuki opintomatoja stipendein (ks. hallituksen toimintakertomus).
- Kulttuuri: Kulttuuritoiminnan rungon ovat muodostaneet Villa Lantessa järjestetyt useat konsertit sekä instituutin taiteilijoitten aktiivinen toiminta. Instituutti järjesti huomiota saaneen taidenäyttelyn ja siihen liittyen symposiumin, sekä joulukuussa 2017 Liisa Kanervan, Kaisu Koiviston ja Anu Koposen näyttelyn ”Viterbo – Sensazioni del Medioevo”. Ylipäätään kulttuuritoimintamme on onnistunut näkyä Roomassa yhtä lailla tieteen kanssa. Vuoden tärkeimmät kulttuuritapahtumat liittyivät Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaan.

I. VOIMAVARAT

Henkilökunta

Johtaja: dos. Tuomas Heikkilä (31.7. saakka), prof. Arja Karivieri (1.8. alkaen)

Instituutin tutkijalehtori: FT Eeva-Maria Viitanen

Intendentti: FK Simo Örmä

Amanuenssi: FM Johanna Litzen (sairauslomalla 10.4 alkaen ja palkattomalla virkavapaalla 11.10 alkaen), amanuenssin sijainen 1.9.-31.12. FM Juuso Oksanen

Talonmies: Giovanni Zizi

Siivooja: Antonietta Berna

Puolipäiväinen siivooja: Michelina Di Nezza

Harjoittelijat: FM Juuso Oksanen (1.3.-31.8., CIMO:n tuella), Seija Laine (26.6.-30.7., graafinen harjoitteija) ja FM Marjo-Riina Välimaa (1.9.-31.12., CIMO:n tuella)

Lisäksi palveluja ostettiin koko vuoden ajan seuraavilta tahoilta:

- Barbara Mancini ja Stefano Nobili (Emme.bi.soft), tietoverkon huolto ja it-konsultointi

- Maurizio Fragano & Partners, italialaisten työntekijöiden palkka- ja verolaskelmat
- Natura e Architettura Ortolani, puutarhanhoito

Tärkeimmät yhteistyötahot

Instituutilla on vakiintunut, ainutlaatuinen asema suomalaisen korkeakouluverkon täydentäjänä sekä osana Rooman tutkimuslaitosten verkostoa. Rooman-instituutin läheisimmät yhteistyökumppanit ovat suomalaiset ja italialaiset yliopistot, Rooman tieteelliset instituutit ja muut painopistealojemme tutkimuslaitokset. Yhteistyö kotimaisten yliopistojen kanssa jatkui intensiivisenä ja näkyi etenkin tutkijavierailuissa, instituutin järjestämien kurssien osallistujissa, yliopistojen yhdessä Rooman-instituutin kanssa järjestämässä kurseissa sekä lukuisissa instituutissa järjestetyissä tieteellisissä workshoppeissa ja seminaareissa. Italialaisen akateemisen yhteisön kanssa yhteistyötä tehtiin erityisesti molemmiin puolin tapahtunein vierailuluennoin ja -käynnein. Johtaja Arja Karivieren Ostia-projektin keskeiset yhteistyökumppanit ovat Rooman alueen arkeologiset viranomaiset, Parco archeologico di Ostia antica, Sovrintendenza Capitolina ai Beni Culturali, Museo della Civiltà Romana ja Soprintendenza Speciale per i Beni Archeologici di Roma.

Instituutti oli säännöllisesti mukana Suomen ulkomaisten instituuttien välisessä yhteistyössä niin Suomen Kulttuuri- ja Tiedeinstituuttien (SKTI) verkoston ja Tiedeinstituuttifoorumin (TIF) puitteissa kuin suoraan yksittäisten instituuttien välisen yhteistyön merkeissä. Johtaja Tuomas Heikkilä ja tutkijalehtori Eeva-Maria Viitanen osallistuivat instituuttien kevätkokoukseen Brysselissä 15–17.5, ensimmäisenä päivänä paikalla oli myös tuleva johtaja Arja Karivieri. Karivieri, tutkijalehtori Eeva-Maria Viitanen, asiamies Reima Välimäki ja apulaisasiamies Laura Nissin osallistuivat SKTI:n syyspäiville Hanasaaressa 2–4.10. Sekä Brysselissä että Hanasaaren syyspäivillä pidettiin myös Tiedeinstituuttifoorumin kokous. TIF:n puheenjohtajana on kuluvana kaksivuotiskautena 2017–2018 tutkijalehtori Viitanen. TIF:n kokouksiin osallistuivat Brysselissä Heikkilä, Viitanen, Karivieri ja Hanasaaressa Karivieri, Viitanen ja Välimäki.

Suoraa yhteistyötä Rooman-instituutilla oli etenkin Suomen Ateenan-instituutin kanssa: tärkeimpänä yhteishankkeena ovat arkeologiset tutkimukset Giardini Naxoksessa, Sisiliassa.

Roomassa tieteellistä yhteistyötä tehtiin niin ikään sekä laajemmissa institutionaalisissa puitteissa että suoraan yksittäisten instituuttien välillä. Edellisessä yhteistoimintamuodossa tärkein foorumi oli *Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte in Roma*, joka kokoaa yhteen Rooman noin 30 ulkomaista ja joukon italialaisia tieteellisiä instituutteja; instituutin johtaja on Unionen hallituksessa. Lisäksi Suomen Rooman-instituutti oli aktiivinen *Associazione Internazionale di Archeologia Classica* sekä instituuttien kirjastojen toimia koordinoivan Urbs-verkoston toiminnassa. Edellisessä instituutin johtaja on hallituksen jäsen, jälkimmäisessä intendenti on taloudenhoitajana. Yksittäisistä instituuteista yhteistoiminta oli tiiveintä Ruotsin ja Norjan instituuttien kanssa: molempien kanssa tehtiin opetusvaihtoa ja syksyllä 2017 aktivoitiin yhteistyössä Norjan-instituutin

kanssa *Circolo Gianicolense* -seminaarisarja, jossa instituuteissa vierailevat tutkijat esittelevät käynnissä olevia tutkimusprojektejaan kansainväliselle yleisölle.

Yhteistyö Suomen Rooman- ja Pyhän Istuimen suurlähetystöjen kanssa oli läheistä halki vuoden. Sen muodoista mainittakoon pyhän Henrikin messun ympärillä olleet ekumeeniset tilaisuudet tammikuussa sekä *Team Finland* -hankkeet. Instituutti isännöi vuoden mittaan Villa Lantessa joukkoa arvovieraita yhdessä Rooman-suurlähetystön kanssa. Yhteistyö on toiminut moitteettomasti myös toisin päin, ja lähetystö on ottanut vastaan instituutin arvovieraita. Instituutti osallistui myös pohjoismaisten suurlähetystöjen kanssa yhteispohjoismaisen elokuvafestivaalin *Nordic Film Festivalin* järjestelyihin.

Instituutin italialainen ja suomalainen ystäväyhdistys ovat erityisellä sijalla yhteistyötahojen joukossa. *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa järjestettiin säännöllisesti tieteellisiä esitelmiä sekä retki Rooman ulkopuolelle. *Amicit* ovat tärkeällä sijalla, kun instituutti pyrkii saamaan mahdollisimman laajan kosketuksen Roomaan ja Italiaan.

Kotimaisen *Villa Lanten ystävien* (VLY) taloudellinen ja moraalinen tuki instituutin työlle oli arvokasta. VLY on jo pitkään myöntänyt stipendin kulloinkin yhdelle nuorelle lupaavalle tutkijalle, jolle instituutti puolestaan mahdollistaa työtilat ja tieteellisen verkoston Roomassa. VLY:n vuosikirja on myös hyvä väylä tehdä instituuttia ja siellä suoritettavaa tutkimusta tutuksi Suomessa.

II. TIETEELLINEN TUTKIMUS

Tieteellisen henkilökunnan toiminta

Johtaja Tuomas Heikkilä (31.7. asti)

Tuomas Heikkilän tutkimushanke Roomassa liittyy aikaan ja sen jäsentämiseen keskiajalla ja renessanssissa. Hänen kokoamansa kuusihenkinen tieteellinen työryhmä perehtyi teemaan keväällä lähes neljä kuukautta intensiivisen lähdeyöskentelyn, kirjoittamisen ja ryhmän seminaarien merkeissä. Tutkimushanke eteni aikataulussa, ja työryhmän jäsenet jättivät kokoomateokseen tulevat artikkelinsa editoitaviksi loppusyksyn 2017 aikana.

Muista tutkimushankkeista Heikkilä viimeisteli saksalaiselle *Monumenta Germaniae Historicalle* (MGH) valmisteltavaa kriittistä editiota tekstistä *Vita et miracula s. Symeonis Treverensis*. Hankkeessa korostuu perinteisiä editioprojekteja voimakkaammin Heikkilän kaudella Rooman-instituutissa korostunut *digital humanities* -henkinen painotus. Heikkilä järjesti kevään 2017 kuluessa kaksi kansainvälistä workshopia juuri tietokoneavusteisen tutkimuksen teemoista: *Studia Stemmatalogica VII* -workshopin 17–19.5. ja yhdessä Norjan Rooman-instituutin ja Oslon yliopiston kanssa *Texts, Tools, and Methods in Digital Classics and Medieval Studies* -workshopin 31.5.–1.6. Lisäksi Heikkilä oli kutsuttu opettamaan tietokoneavusteisen stemmatologian kokonaisuus Sienan yliopistoon huhtikuussa 2017.

Kesäkuussa 2017 ilmestyi Tuomas Heikkilän ja Åslaug Ommundsenin (Bergenin yliopisto) toimittama kokoomateos *Nordic Latin Manuscript Fragments: The Destruction and Reconstruction of Medieval Books* (Routledge). Teos sisältää myös kaksi Heikkilän kirjoittamaa tutkimusartikkeliä.

Instituutin 60-vuotisjuhlahanke *Humanistisen tutkimuksen arvo ja asema* säteili vielä keväälle 2017. Instituutti järjesti Tieteen päivillä Helsingissä kaksi tilaisuutta: 11.1. Heikkilä esitteli hankkeen tuloksia ja 15.1. pidettiin paneelikeskustelu teemasta. Heikkilän puheenjohtaman keskustelun osallistujina olivat hallituksen puheenjohtaja Anne Brunila, puolustusministeri Jussi Niinistö, toimittaja Jaakko Lyytinen ja akateemikko Ilkka Niiniluoto. Keväällä Heikkilä ja akateemikko Ilkka Niiniluoto julkaisivat ruotsalaisessa *Nordicom-information* -lehdessä Suomen humanistisen tutkimuksen tilaa ja arvostusta luotaavan artikkelin. Lisäksi Heikkilä ja Niiniluoto olivat puhumassa teemasta useilla kotimaisilla forumeilla. Turun yliopisto palkitsi Heikkilän ja Niiniluodon toteuttaman *Humanistisen tutkimuksen arvo ja asema* -hankkeen vuoden 2016 humanistitekona.

Keväällä 2017 Heikkilä esitelmöi Roomassa, Brysselissä, Helsingissä, Tukholmassa, Sienassa ja Turussa. Hänen tieteellisiä luottamustoimiaan olivat Suomen edustajuus (*MC membership*) eurooppalaisessa COST-hankkeessa IS1301 *New Communities of Interpretation, Codices Fennici* -hankkeen johtoryhmä sekä *Diplomatarium Fennicum* -hankkeen johtoryhmä. Hän toimi myös hallituksen jäsenenä Lauri Jäntin säätiössä, *Associazione Internazionale di Archeologia Classica*, *Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia*, *Storia e Storia dell'Arte in Roma*, *Amici di Villa Lante al Gianicolo* sekä Ilkka ja Ulla Paateron rahaston hoitokunnassa. Keväällä 2017 hän aloitti ruotsalais-suomalaisen HanaAcademyn ohjausryhmän jäsenenä. Heikkilä oli akateemisten toimien täyttöön liittyvissä asiantuntijatehtävissä Helsingin ja Oulun yliopistoissa.

Kevään 2017 kuluessa dos. Heikkilältä ilmestyivät seuraavat julkaisut:

- A3. Heikkilä, Tuomas & Ommundsen, Åslaug, "Piecing together the Past: The Accidental Manuscript Collections of the North". *Nordic Latin Manuscript Fragments: The Destruction and Reconstruction of Medieval Books*. Ed. Ommundsen, Å. & Heikkilä, T. Abingdon: Routledge 2017, 1-23.
- A3. Heikkilä, Tuomas, "From Fragments Towards the Big Picture: Reconstructing Medieval Book Culture in Finland". *Nordic Latin Manuscript Fragments: The Destruction and Reconstruction of Medieval Books*. Ed. Ommundsen, Å. & Heikkilä, T. Abingdon: Routledge 2017, 82-111.
- C2. *Nordic Latin Manuscript Fragments: The Destruction and Reconstruction of Medieval Books*. Ed. Heikkilä, T. & Ommundsen, Å. Abingdon: Routledge 2017. 304 s.
- A2. Heikkilä, Tuomas & Niiniluoto, Ilkka, "The value and role of humanities research: Review of the contemporary status and suggestions for future". *Nordicom-information* 39, 1, 80-86.
- E1. Heikkilä, Tuomas, "Historiaa ja hengen aateluutta". *Helsingin pörssiklubin jäsenlehti* 1/2017, 29.

Johtaja Arja Karivieri (1.8. alkaen)

Instituutin johtaja, prof. Arja Karivieri (1.8. alkaen) keskittyy omassa tutkimusprojektissaan antiikin Rooman satamakaupunkien Ostian ja Portuksen kehitykseen myöhäisantiikista varhaiselle keskiajalle. Keskeisenä kysymyksenä on Ostian ja Portuksen kaupunkien varhaiskristillisten kirkkojen ja seurakuntien historia. Varhaiskeskiaikaisten kirjallisten lähteiden ja arkeologisen materiaalin analyysillä selvitetään, mikä oli alueen seurakuntien suhde Rooman katoliseen kirkkoon ja koko alueen pyhimyskulttien ja pyhiinvaellusten kehitykseen.

Johtajakaudellaan Karivieri jatkaa myös vuodesta 2015 johtamaansa Suomen Akatemian kansainvälistä tutkimusprojektia yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa. Projektin tärkeä osatulos tulee olemaan Vapriikin museokeskuksessa Tampereella marraskuussa 2019 avautuva Ostia-näyttely, jota parhaillaan valmistellaan yhteistyössä Vapriikin, pohjoismaisten kollegoiden, Ostian arkeologisen alueen ja Rooman arkeologisten viranomaisten kanssa. Näyttely on osa tutkimusprojektin tuloksia, joita julkaistaan Suomen Rooman-instituutin *Acta* -sarjassa. Karivieren Akatemian projektin tutkijoita ja Museokeskus Vapriikin edustajia on syksyllä pitänyt instituutissa useita kokouksia. Projektitutkijoista Karivieri, Katariina Mustakallio ja Marxiano Melotti antoivat haastattelun Ostia-projektista Università degli Studi “Niccolò Cusano” -yliopiston radioon Radio Cusano Campus 2.9.2017. Karivieren muihin tutkimushankkeisiin kuuluu myös yhteistyö Svenska Pompejiprojektin (SPP) kanssa Pompejin Casa di Cecilio Giocondon loppujulkaisuun.

Karivieri oli lokakuussa 2017 väitöskirjan arvolauskomiteassa Tampereen yliopistossa. Karivieri suoritti yhden vertaisarvioinnin Osloon yliopiston ja Kulturhistorisk Museumin CLARA (*Classical Art and Archaeology*) Open Access -julkaisulle, yhden artikkelin arvioinnin keskiajan tutkimuksen seuran Glossa ry:n verkkolehti *Miratoriin* sekä yhden artikkelikäsikirjoituksen vertaisarvioinnin komitealle *Publikationsnämnden för Svenska instituten i Athen och Rom*. Karivieri oli lisäksi Belgian tutkimusakatemian FNRS:n yhden klassillisen arkeologian alaan kuuluvan hakemuksen arvioijana. Johtajalla oli päävastuu syksyllä Antiikin ja keskiajan Rooman johdantokurssin opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä opiskelijavalinnoissa. Karivieri on neljän väitöskirjan tekijän ohjaaja, yksi Helsingin yliopistossa ja kolme Tukholman yliopistossa.

Hän toimi hallituksen jäsenenä järjestöissä *Associazione Internazionale di Archeologia Classica*, *Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell’Arte in Roma*, ja *Amici di Villa Lante al Gianicolo*.

Karivieri suunnitteli ja koordinoi yhdessä intendentin kanssa instituutissa 7.12. pidetyn *Suomi 100 – Suomi 2000* -juhlaseminaarin, jossa hän piti myös esitelmän “Akseli Gallen-Kallela, C. G. E. Mannerheim e l’immagine dell’Indipendenza”. Karivieri oli yksi Ruotsin antiikintutkijoiden vuotuisen konferenssin järjestäjistä, joka 2017 oli Tukholman yliopiston organisoima yhteistyössä Kungliga Vitterhetsakademiin kanssa ja KVHAAn rahoittamana Tukholmassa 16-17.11. Prof. Karivieri valittiin 18.12.2017 *Finska Vetenskaps-Societetenin* humanistisen osaston jäseneksi.

Karivieri osallistui Turun Kirjamesuisiin lokakuussa, instituuttiverkoston kokoontumisiin keväällä Brysselissä ja lokakuussa Hanasaressa, sekä tiedeinstituuttien OKM:n vierailuun lokakuussa.

Karivieri osallistui syksyllä 2017 kahteen kansainväliseen tieteelliseen konferenssiin:

- *Arachne VIII (Nordic network for women's history and gender studies in Antiquity)*, Göteborgin yliopisto, teemana "Ages, Ageing, Old age in the Greco-Roman world", Karivieri oli session "The iconography of ages and ageing" puheenjohtajana, 25.-27.10.2017.
- "Traditional, new, or something in between? Archaeological and literary evidence for religious practice of pagan cults and in the Early Christian church", kutsuttu esitelmä DFG-projektin "SFB 923 Bedrohte Ordnungen" workshopiin *Religiöse Praktiken in der Spätantike*, Tübingenin yliopisto, Saksa, 27-28.10.2017.

Karivieri piti lisäksi esitelmän Ruotsin antiikintutkijoille:

- "Finlands Rom-institut och institutets roll för finsk antikvetenskap", *Ämneskonferens i Antikens kultur och samhällsliv*, Kungliga Vitterhetsakademien, Stockholm, 16-17.11.2017.

Karivieri piti syksyllä 2017 yhden yleistajuisen esitelmän Suomessa:

- "Viininvalmistusta kastekappelin kupeessa – Arethousan Paliambelan varhaiskristillisen kirkon kaivaukset Pohjois-Kreikassa", osa Salon kansalaisopiston luentosarjaa *Pölyä, käärmeitä ja korkeakulttuureita: suomalaiset arkeologit maailmalla*, 13.12.2017.

Uuden johtajan haastattelu Villa Lanten ystävät ry:n jäsenkirjassa:

- Marja-Leena Hänninen, "Arja Karivieri, Villa Lanten uusi johtaja", *Roma. Villa Lanten ystävien vuosikirja XVI (2017)*, 55-63.

Prof. Karivieri julkaisi vuonna 2017 seuraavasti:

- C2. Arja Karivieri (ed.), *The Early Christian Basilica of Arethousa in Macedonia I: Production, Consumption and Trade* (Papers and Monographs of the Finnish Institute at Athens, vol. XXIII), Helsinki 2017.
- Arja Karivieri & Carita Tulkki, "Preface", *The Early Christian Basilica of Arethousa in Macedonia I: Production, Consumption and Trade*, ed. A. Karivieri (Papers and Monographs of the Finnish Institute at Athens, vol. XXIII), Helsinki 2017, 1-8.
- A3. Arja Karivieri, "Historical and Topographical Testimonia", *The Early Christian Basilica of Arethousa in Macedonia I: Production, Consumption and Trade*, ed. A. Karivieri (Papers and Monographs of the Finnish Institute at Athens, vol. XXIII), Helsinki 2017, 9-14.
- A3. Olof Pettersson & Arja Karivieri, "Archaeological Field Survey", *The Early Christian Basilica of Arethousa in Macedonia I: Production, Consumption and Trade*, ed. A. Karivieri (Papers and Monographs of the Finnish Institute at Athens, vol. XXIII), Helsinki 2017, 25-36.
- A3. Arja Karivieri, "Lamp Finds", *The Early Christian Basilica of Arethousa in Macedonia I: Production, Consumption and Trade*, ed. A. Karivieri (Papers and Monographs of the Finnish Institute at Athens, vol. XXIII), Helsinki 2017, 115-125.
- B1. Arja Karivieri, Review: Troels Myrup Kristensen and Lea Stirling, eds. *The Afterlife of Greek and Roman Sculpture: Late Antique responses and Practices*. Ann Arbor: University of Michigan Press 2016. *Studies in Late Antiquity*, vol. 1, no. 2 (2017), 108-111.

Tutkijalehtori Eeva-Maria Viitanen

Vuosi 2017 oli tutkijalehtori, FT Eeva-Maria Viitanen ensimmäinen kokonainen vuosi toimessaan. Viitanen tutkimusprojekti käsittelee Pompejin kaupungin seinäkirjoituksia sekä erityisesti niissä esiintyviä nimiä. Tekstien löytöpaikkojen arkeologisen analyysin tavoitteena on tutkia seinäkirjoittamisen tapoja (*graffiti habit*) sekä pohtia näiden henkilöiden suhdetta rakennuksiin – asukkaita, vieraita, fiktiota vai jotain muuta? Syksyllä 2016 alkanut aineiston käsittely vei suurimman osan tutkimukseen käytetystä ajasta ja alustavia tuloksia voitiin esittää kahdessa konferenssissa alkusyksystä. Yli 6000 graffitotekstin työstämisen jälkeen projekti jatkuu muiden talojen asukkaisiin liitettyjen aineistojen keräämisellä; näihin kuuluvat mm. sinettisormukset sekä kuljetusamforat. Viitanen toimi myös vertaisarvioijana kansainväliselle lehdelle.

Tutkijalehtori osallistui kesällä aktiivisesti kuvataideopettajien kurssin sekä syksyllä johdantokurssin opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Viitanen osallistui myös mm. Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen kurssin opetukseen. Opetustoimintaan kuului myös kahden tohtorikoulutettavan ohjaus Helsingin ja Oulun yliopistoissa. Lisäksi Viitanen toimi väitöskirjan esitarkastajana Aalto-yliopistossa.

Tutkimuksen ja opetuksen lisäksi Viitanen koordinoi instituutin Suomi100-tapahtumia alkaen tammikuun Suomi 100 – Suomi 1000 -seminaarista ja päätyen instituutin syksyn luentosarjaan. Tutkijalehtori osallistui instituutin viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen laatien viestintäohjeet sekä osallistuen instituutin verkkoviestinnän sisällöntuotantoon ja tekniseen toteutukseen. Viitanen edusti instituuttia *Associazione Internazionale di Archeologia Classica*n hallituksessa keväällä sekä *Borsa mediterranea del turismo archeologico* -messuilla Paestumissa lokakuussa. Vuoden alussa alkoi tutkijalehtorin kaksivuotinen toimi Tiedeinstituuttifoorumin puheenjohtajana. Tähän kuului vuonna 2017 mm. osallistuminen Tieteen Päiville tammikuussa, matkat instituuttiverkoston kokoontumisiin keväällä ja syksyllä sekä TIF:n toiminnan suunnittelu ja rahoituksen hakeminen vuodelle 2018.

Tutkijalehtori osallistui vuonna 2017 kolmeen kansainväliseen tieteelliseen konferenssiin:

- “Tagging Pompeii? – Places of Names in Graffiti in the Roman Streetscape”, *Archaeological Institute of America Annual Meeting 2017*, Toronto, Kanada, 5.–8.1.2017
- “Public and Private Tags in Roman Pompeii”, *TAG Conference*, John F. Kennedy Graduate Center, Freie Universität Berlin, Berliini, Saksa 14.–15.1. 2017
- “Places for Names and Inhabitants for Houses? Contextualizing Names in the Streets and Houses in Pompeii,” *2017 Symposium Campanum*, Vergilian Society, Cuma, Italia, 4.–7.10.

Näiden lisäksi Viitanen piti kaksi yleistajuista esitelmää:

- “Arkeologia ja tutkimuksen vapaus, rajat ja vastuu”, *Tieteen päivät*, Helsinki, 11.1.2017
- “Epigrafia e archeologia sulla via della digitalizzazione – alcuni esempi dall'Institutum Romanum Finlandiae”, *Borsa mediterranea del turismo archeologico*, Paestum, Italia, 27.10.2017

Viitanen esitteli omaa tutkimusaihettaan myös instituutissa järjestetyillä kursseilla, työpajoissa sekä

muissa tilaisuuksissa, mm. Platon-sällskapetille, Aalto-yliopiston geoinformatiikan opiskelijoille ja kesän lavatanssien tiedepisteessä.

Eeva-Maria Viitaselta julkaisi vuoden 2017 aikana seuraavasti:

- A3. (yhdessä Laura Nissinin kanssa) “Campaigning for Votes in Ancient Pompeii: Contextualizing Electoral Programmata”, *Writing Matters – Presenting and Perceiving Monumental Inscriptions in Antiquity and the Middle Ages*, toim. Irene Berti, Katharina Bolle, Fanny Opdenhoff ja Fabian Stroth (Materiale Textkulturen 14). De Gruyter, 2017.
- 3 kirja-arviota *Arctos*-lehdessä (3x B1) sekä 1 arvio *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä (B1).
- E1. *Fenestra Finnorum* -blogi: Rooma noin kello 8, 15.3.2017.

Intendentti Simo Örmä

Intendentin työkuvaan kuuluivat instituutin yleishallinto, kirjasto, kiinteistöhuolto sekä kulttuuritoiminta. Lisäksi hän osallistui instituutin kurssien ja erikoisryhmien opetukseen, hoiti *Amici di Villa Lante al Gianicolo* -ystävähdistyksen pääsihteerin tehtäviä sekä oman toimensa ohella toimi Suomen Pyhän istuimen suurlähetystön toimistonhoitajana. Simo Örmä on kirjastoverkko URBSin varainhoitaja. Örmä on pitänyt esitelmän Suomen ja Italian kulttuurisuhteista Italian Suomi-seurojen *Suomi 100*-seminaarissa lokakuussa sekä Eino Leinosta ja Joel Lehtosesta Italiassa instituutin juhlaseminaarissa joulukuussa.

Julkaisut vuonna 2017:

B2 ‘Charles (Carlo) Bassi’, *Talouden ja kulttuurin verkostoissa: 1800-luvun turkulaisia* (T. Syrjämaa ja J. Tunturi, toim.), p. 41-42, *Histories 4*, Turku: Turun yliopisto, yleinen historia.

C2 *Il mediterraneo e la storia II: Naviganti, popoli e culture ad Ischia e in altri luoghi della costa tirrenica* (Acta Instituti Romani Finlandiae 45) a cura di Laura Chioffi, Mika Kajava & Simo Örmä.

E1 ‘Wolfgang Helbig, archeologo e antiquario’, *Newsletter. Amici del Cimitero Acattolico Roma* 38 (Primavera 2017), 3-4 = ‘Wolfgang Helbig, archaeologist and antique dealer’, *Newsletter. Friends of the Non-Catholic in Rome* 38 (Spring 2017), 3-4.

E1 (& P. Niemelä), ‘Nainen ja ”kärppä”’, *Roma (Villa Lanten ystävien vuosikirja)* 16 (2017), 10-16.

Muut tutkimushankkeet

Vuoden 2017 aikana viimeisteltiin julkaisua *A Roman Villa by Lake Nemi. The architecture. The Nordic Excavations at Lake Nemi, loc. S. Maria (1998-2002)*, vol. 2. Julkaisu perustuu pohjoismaisten instituuttien yhteisiin kaivauksiin ja tutkijalehtori Viitanen on ollut mukana myös hankkeen jälkitöissä ja julkaisuissa. Säätiö palkkasi FT Harri Kiiskisen (1.11.–31.12.2017) tekemään julkaisun karttoja ja pohjapiirroksia yhdessä prof. Birte Poulsenin (Aarhus University) johtaman tanskalaisen tutkimusryhmän kanssa. Kahdesta niteestä koostuva julkaisu toimitetaan kustantajalle (Quasar) 1.

kesäkuuta 2018.

Tiedeinstituuttien avoin tutkimusdata -hanke on Rooman, Ateenan, Japanin ja Lähi-idän tiedeinstituuttien yhteishanke 15.12.2017–31.12.2019. Hankkeen tavoitteena on tiedeinstituuttien hallussaan pitämien ja tulevaisuudessa keräämien tutkimusaineiston digitaalisen hallinnan vakiinnuttaminen kansallisten ja kansainvälisten vaatimusten mukaisesti. Instituutit ratkaisevat yhdessä tekijänoikeuksiin, metatadataperiaatteisiin ja aineiston valikointiin, säilyttämiseen ja jakamiseen liittyvät ongelmat. Hankkeen lopussa tavoitteena on yhteinen, rajat ylittävä ratkaisu tutkimusaineiston avoimen tieteen periaatteiden mukaiseen jakamiseen ja pitkäaikaissäilytykseen yhdessä eurooppalaisten kumppanuuksien kanssa.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 392 500 €, josta OKM rahoittaa erityisavustuksella 310 000 €. Rooman-instituutti johtaa ja hallinnoi hanketta. FT Laura Nissin palkattiin hankkeen projektitutkijaksi 1.1.2018 alkaen ja joulukuussa 2017 ja tammikuussa 2018 säätiö IRF kutsui koolle tiedeinstituuttien edustajista ja asiantuntijoista koostuvan ohjausryhmän, jonka ensimmäinen kokous oli 8.2.2018. IRF:n edustajina ohjausryhmässä ovat säätiön hallituksen puheenjohtaja Tuomas M.S. Lehtonen ja instituutin johtaja Arja Karivieri. Laura Nissin on ohjausryhmän sihteeri ja asiamiehellä on läsnäolo-oikeus kokouksissa. Instituutin johtaja on neuvotellut Riksbankens Jubileumsfondin toimitusjohtaja Göran Blomqvistin kanssa marraskuussa 2017 digitointihankkeen suomalais-ruotsalaisesta ja laajemmasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

Stipendiaatit ja tutkijajäsenet

Wihurin stipendiaatit

FM Laura Buchholz (31.7. asti) on työstänyt väitöskirjaansa *Municipal Life in Southern Latium in the Roman Imperial Period*, jossa hän käsittelee pääasiassa piirtokirjoitusmateriaaliin tukeutuen eteläisen Latiumin pikkukaupunkien julkisen elämän dynamiikkaa sekä niiden asemaa osana Rooman valtakuntaa. Villa Lanten kirjaston ohella hän on hyödyntänyt erityisesti *American Academyn* sekä *Deutsches archäologisches Institutin* kirjastoja. Lisäksi hän on vierailut Rooman museoissa sekä tutkimansa alueen kaupungeissa.

FM Pia Mustonen (1.8. lähtien) on tehnyt väitöskirjaa Tampereen yliopiston historian oppiaineeseen otsikolla *The Religious Roles of Imperial Women During the Julio-Claudian and Flavian Dynasties*. Roomassa ajalla 08/2017–01/2018 keskittynyt kirjoittamaan tulevan väitöskirjan Julius-Claudiuksia käsittelevää lukua, jonka raakaversiosta on tällä hetkellä koossa arviolta 2/3. Tätä ennen kirjoittanut miltei valmiiksi Flavius-dynastiaa sekä ns. Neljän keisarin vuotta koskevat osuudet. Käyttäneet tutkimuksessa niin kirjallista, epigrafista kuin visuaalistakin lähdeaineistoa; erityisesti tutkimuskirjallisuuden sekä visuaalisen aineiston (katalogit) saavutettavuuden kannalta työskentely Roomassa on ollut hedelmällistä. Väitöskirjan aineistonkeruu on osin vielä jatkunut kirjoitustyön

ohella käyttäen pääasiassa Institutum Romanum Finlandiae sekä American Academyn kirjastoissa saatavilla olevaa aineistoa. Väitöskirjatyön ohella pitänyt tutkimusaiheeseen liittyvän esitelmän *Circolo Gianicolensessa* (28.11.2017, 'The religious role of imperial women during the Julio-Claudian and Flavian dynasties: visual sources').

Instituutin fellow't

FT Matias Buchholz työskenteli 31.7.2017 asti instituutissa vierailevana tutkijana. Hän työsti post-doc -tutkimusta kreikkalaisen ja latinalaisen oikeuskielen vuorovaikutuksesta sekä teki etätöitä ”Hiljtyneiden papyrusarkistojen julkaisu” -akatemiaprojektille (Helsingin yliopisto).

Instituutin oma tieteellinen julkaisutoiminta

Instituutin omassa *Acta Instituti Romani Finlandiae* -julkaisusarjassa ilmestyivät vuonna 2017 kaksi volyymia: Jorma Kaimion *The South Etruscan Cippus Inscriptions* (n. 44) ja kansainvälinen seminaarijulkaisu *Il mediterraneo e la storia II: Naviganti, popoli e culture ad Ischia e in altri luoghi della costa tirrenica* (n. 45) (painossa).

Eva Margareta Steinbyn toimittamaa, instituutin kotisivuilla olevaa tiilileimaindeksiä *Bolli doliari romani* täydennettiin vuoden mittaan edelleen.

Kansainväliset tieteelliset konferenssit ja workshopit

- 20.1. Seminaari *Suomi 100, Suomi 100 – suomalaisen yhteiskunnan pitkät juuret. Finland 100, Finland 1000 – shaping the Finnish society*, alustajina Tuomas Heikkilä, piispa Kaarlo Kalliala, metropoliitta Elias, Jens E. Olsen, Cecilia Ljung, Janne Saarikivi, Niko Huttunen ja Anneli Portman.
- 3.5. Seminaari *Il dipinto distrutto “San Matteo e l’angelo” di Caravaggio*, alustajina Sibylle Ebert-Shifferer, Rossella Vodret, Altti Kuusamo, Alessandro Zuccari ja taidemaalari Antero Kahila.
- 17.-19.5. Seminaari *Studia Stematologica VII*.
- 31.5-1.6. Digityöpaja *Texts, Tools, and Methods in Digital Classics and Medieval Studies* yhdessä Norjan instituutin kanssa.
- 1.6-3.6. Pohjoismaisen Platonsällskapetin seminaari *Logos: ord, argument och rationell struktur*
- 12.6.-16.6. *NordWel International Summer School: State, Society & Citizen*
- 18.7. Pohjoismaisen *Renessanssin kesäkoulun* seminaari heinäkuussa. Yhteistyössä Tanskan Rooman-instituutin ja Jyväskylän yliopiston kanssa (Outi Merisalo).
- 7.12. *Suomi 100 / Suomi 2000* –seminaari, alustajina Arja Karivieri, Massimo Longo Adorno, Paula Loikala, Simo Örmä, Luciano Cupelloni ja Maria Stella Bottai.
- 14.-15.12. *ETI workshop in Post-Classical Islamic Philosophy and Theology*

Tieteelliset esitelmät

- 25.1. Esitelmä Marco Buonocore: *Theodor Mommsen, l'Italia e gli italiani*.
- 1.3. Esitelmä Godfried Croenen: *The so-called 'Rome manuscript' and the rewriting of Jean Froissart's Chroniques*.
- 26.4. Esitelmä Paolo Fedeli: *Si licet exemplis in parvo grandibus uti. Ovidio all'ombra dei mitici esempi*.
- 10.5. Esitelmä Jari Pakkanen: *Documenting Harbour Towns: Recent Finnish Institute Projects at the Opposite Shores of the Ionian Sea on Greek Mainland and Sicily*.
- 22.6. Amos Anderson -luento. Christopher Howe: *Only connect: interdisciplinary links between genes, medieval texts and calendars, languages and folk tales*.
- 20.9. Jorma Kaimion kirjan esittely *The South Etruscan Cippus Inscriptions (SECI) (Acta Instituti Romani Finlandiae 44)* esittely. Kirjan esitteli Mario Torelli.
- 3.10. Esitelmä Ria Berg: *Le "robe" di Marco Lucrezio – I beni mobili come parametro di ricchezza delle case pompeiane*.
- 2.11. Esitelmä Paula Hohti: *Beyond the Palace: How did ordinary men and women live in Renaissance Italy?*
- 22.11. Esitelmä Panu Savolainen: *Capanne, case, palazzi – L'architettura domestica in Finlandia nel Settecento*

Circolo Gianicolense –seminaarit yhteistyössä Norjan-instituutin kanssa

- 30.10. Tuomas M. S. Lehtonen: *Money and Fortuna in the Codex Buranus (Clm. 4660): Mutability and Crisis of Reciprocity*
- 10.11. Anne-Marie Leander Touati: *Use of digital technology in the study of Insula V 1, Pompeii*
- 28.11. Pia Mustonen: *Religious Role of Imperial Women During the Julio-Claudian (27 BCE–68 CE) and Flavian (69–96 CE) Dynasties*

Residenssitoiminta

Instituutin keskeinen toimintamuoto suomalaisen tutkimus- ja opetusjärjestelmän täydentäjänä on tieteellisen residenssin ylläpitäminen. Se mahdollistaa tutkijoille, opiskelijoille ja eri kulttuurin alojen edustajille edullisen asumisen Roomassa. Lisäksi residenssi tarjoaa tehokkaat tietoliikenneyhteydet, kirjaston ympärivuorokautiset palvelut sekä tutkimuksen tukipalvelut (mm. suosituskirjeet kirjastoihin, arkistoihin ja arkeologisiin kohteisiin). Vuonna 2017 instituutti aloitti residenssitoiminnan kehittämisen, tavoitteena entistäkin järjestelmällisempi verkostoituminen ja tieteenalojen vuoropuhelu.

Villa Lantessa vieraili toimintavuonna 237 tutkijaa, opiskelijaa, arkkitehtia ja muuta

kulttuurivaikuttajaa. Vuonna 2017 instituutti saattoi tarjota majoituksen Villa Lantessa kerrallaan 13 henkilölle (lisäksi yhdelle taiteilijalle kerrallaan). Instituuttiin kuuluvassa Via Faldan asuntolassa on voinut asua neljä instituutin jäsentä. Säätiön ja instituutin toiminnan vaikuttavuus on humanistiselle alalle tyypillisesti pitkäkestoista. Instituutissa tehty tutkimustyö on usein aineistojen keruuta arkistoista ja kirjastoista, ja sillä luodaan pohjaa vuosiksi eteenpäin. Esimerkiksi väitöskirjojen valmistuessa työ Rooman-instituutissa on tehty vuosia aiemmin. Vuonna 2017 väitelleistä tohtoreista ainakin seuraavat ovat olleet stipendiaatteina instituutissa: Tommi P. Lankila (Wihurin stipendiaatti 2013–2014, 3 kk) ja Miika Kuha (Wihurin stipendiaatti 2013–2014, 9kk). Tutkijavierailujen tuloksena syntyvien julkaisujen mittaaminen on vaikeaa, mutta instituutin vaikutus sen päätutkimusalojen tutkimus- ja opetustoimintaan Suomessa on huomattavasti laajempaa kuin instituutin oman henkilökunnan julkaisut.

Vuonna 2017 Suomen Rooman-instituutin residenssissä asui kaikkiaan 237 henkilöä:

Ahokas, Aino 23.6.-26.6.	Grapputo, Alessandro 26.5.-27.5.	Holopainen, Elmo 11.9.-8.10.
Ahola, Mauri, 6.1.-15.2.	Haavisto, Camilla 20.12.-28.12.	Howe, Christopher 17.5.-20.5.
Ailus, Aurora 4.1.-9.1.	Hakala, Merja 27.6.-10.7.	Huovinen, Anja-Tuulikki 11.12.-20.12.
Ala-Risku, Riikka 26.6.-2.7.	Hakala, Tarmo 27.6.-10.7.	Huovinen, Eero 11.12.-20.12.
Altomaa, Henna 11.9.-8.10.	Hakanen, Ville 24.10.-22.11.	Hyppönen Panu 8.5.-15.5.
Andersen, Oivind 31.5.-4.6.	Halonen, Marko 16.1.-14.5. ja 30.5.-1.6.	Hytönen, Petri 3.1.-28.4.
Andrews, Tara 17.5.-20.5.	Halonen, Paavo 18.6.-25.6.	Häkkinen, Liisa 30.11.-1.12.
Auerniitty, Mikko 23.1.-27.1. ja 25.4.-29.4.	Hamari, Pirjo 23.11.-27.11.	Hämeenniemi, Eero 12.10.-5.11.
Berg, Ria 5.9.-8.9., 2.10.-4.10. ja 11.-16.12.	Hanson, Robert 22.11.-27.11.	Hänninen, Marja-Leena 16.10.-22.10.
Björkman, Taru 24.7.-9.8.	Hauta-Heikkilä Eeva 23.1.-27.1.	Iisakkila, Jukka 3.4.-10.4.
Brusila, Juha 5.6.-16.6.	Haverling, Gerd 17.5.-20.5.	Ijäs, Miia 10.4.-24.5.
Bruun, Christer 15.2.-3.4. ja 10.12.-20.12.	Heikonen, Juhana 21.8.-10.9.	Ikäheimo, Janne 27.5.-22.6. ja 9.10.-15.10.
Bruun, Theodora 23.3.-26.3.	Heikkinen, Aino 18.6.-23.6.	Ilomäki Liisa 10.1.-25.1.
Brümmel, Frank 6.11.-10.11.	Heikkinen, Antti 11.9.-8.10.	Isomaa, Eeva-Liisa 1.5.-31.8.
Byckling, Liisa 20.3.-30.3.	Heinonen, Jari 18.8.-27.8.	Jaakola, Lassi 31.5.-4.6.
Coco, Maria 1.4.-31.8.	Heinonen, Teresa 6.11.-10.11.	Jaanisoo, Villu 6.11.-10.11.
Croenen, Godfried 17.5.-20.5.	Helander, Jaani 22.5.-26.5.	Jarttu, Pauliina 23.1.-27.1.
De Rossi, Martino 21.11.-29.11.	Hella, Anni 23.10.-30.11.	Johansson, Sampo 6.11.-10.11.
Eloranta, Kari 11.12.-22.12.	Henriksson, Erik 30.5.-1.6.	Juuti, Saira 27.12.2017-2.1.2018
Eloranta, Merja 11.12.-22.12.	Henriksson, Marianna 2.10.-7.10.	Jämsä, Pauli 22.5.-26.5.
Engblom, Minna 11.9.-8.10.	Henttonen, Taavi 27.3.-3.4. ja 26.6.-2.7.	Kaarna, Marika 3.1.-28.4.
Eremia, Karin 13.11.-30.11.	Herva, Vesa-Pekka 9.10.-15.10.	Kaasik, Holger 16.1.-14.5.
Ervasti, Jaakko 9.10.1.-15.10.	Hiltunen, Jussi-Pekka 9.10.-15.10.	Kahila, Antero 2.5.-5.5.
Fedeli, Paolo 26.4.-27.4.	Hirvi, Laura 22.5.-25.5.	Kahila, Kirsi 2.5.-5.5.
Fleminch, Ida Sofia 6.11.-10.11.	Hirvonen, Lauri 16.1.-14.5.	Kaimio, Jorma 18.9.-21.9.
Forsell, Renée 6.11.-12.11.	Hirvonen, Peter 24.7.-9.8.	Kaimio, Maarit 18.9.-21.9.
Fossheim, Hallvard 31.5.-4.6.		Kainulainen, Tiina 12.4.-25.4.
		Kallio, Satu 7.7.-16.7.

Kanerva, Liisa 11.12.-18.12.
Kankimäki, Mia 27.12.2017-
25.1.2018
Kanninen, Ella 21.6.-23.6.
Kantakoski, Justus 24.7.-31.7.
Kantola, Urpo 16.1.-14.5.
Karakorpi, Tiina 3.4.-7.4.
Kasso, Tuuli 16.1.-30.1. ja 28.4.-
2.5.
Kaunisto, Meena 22.5.-28.5.
Keinänen, Salla 30.11.-9.12.
Kerola, Sampo 20.6.-23.6.
Ketola, Mikko 20.9.-24.9.
Kiesiläinen, Sanni 11.9.-8.10.
Kitinoja, Jesse 21.8.-10.9.
Kiuru, Satu 26.6.-3.7.
Kjellström, Anna 5.11.-30.11.
Koivisto, Kaisu 11.12.-18.12.
Komulainen, Jyri 20.9.-24.9.
Koponen, Leevi 21.8.-10.9.
Korhonen Mikael 1.2.-28.2.
Korja-Paloniemi, Salla 21.6.-
23.6.
Kortelainen, Juuso 4.9.-5.10.
Koski, Miika 23.11.-27.11.
Kotala, Elena 5.6.-16.6.
Koulu, Markku 6.3.-16.3.
Kouri, Jaana 27.12.2016-
15.1.2017
Kuivala, Petra 20.9.-27.9.
Kulojärvi, Minna 1.2.-4.6.
Kuokka, Veera 5.6.-16.6.
Kuusamo, Altti 2.5.-8.5.
Kuusiluoma, Kristiina 21.11.-
29.11.
Laakso, Liisa 1.9.-4.9.
Laakso-Tammisto, Liisa 26.6.-
30.6.
Laiho, Leena 7.8.-17.8.
Lampela, Ulla 3.4.-7.4.
Laminsivu, Heidi 9.10.-15.10.
Lampinen, Antti 13.11.-30.11.
Lannoy, Elina 30.11.-9.12.
Lappalainen, Aino 17.10.-6.11.
Leander Touati, Anne-Marie
6.11.-12.11.

Lehti, Pekka 21.6.-23.6.
Lehtinen, Marika 13.11.-30.11.
Lehtinen, Torsti 1.2.-28.2. ja
5.12.-21.12.
Lehtonen, Tuomas M. S. 2.3.-
5.3. ja 20.10.-5.11.
Lepistö, Markku 21.6.-23.6.
Leskinen, Julia 21.8.-10.9.
Lilja, Anna 2.10.-31.10.
Liljestränd-Jutila, Monica 5.6.-
16.6.
Linden, Carl-Gustav 13.11.-30.11.
Lipponen, Päivi 10.4.-20.4.
Lukkari, Jasmin 16.1.-14.5.
Maanoja, Tuija 17.11.-20.11.
Magnhild, Linn 7.7.-23.7.
Majakka, Maisa 6.11.-10.11.
Makkonen, Siri 11.12.-22.12.
Malmberg, Aleksi 22.5.-25.5.
Malmström, Synnove 2.5.-15.5.
Mansikkaniemi, Sanna 31.7.-7.8.
Mantila, Kanerva 25.7.-31.7.
Mappes Johanna 22.5.-27.5.
Matilainen, Pekka 4.9.-16.9.
Mattila, Jaakko 21.6.-23.6.
Meinilä, Sakari 3.7.-10.7
Merenmies, Elina 23.10.-3.11.
Meriluoto-Jaakkola, Marjo 4.9.-
9.9. ja 14.12.-17.12.
Merisalo, Outi 30.11.-9.12.
Moisio, Heidi 11.9. -8.10.
Muikku, Jaakko 21.8.-10.9.
Mujunen, Johanna 9.10.-15.10.
Mustakallio, Katariina 31.8.-
4.9., 28.10.-1.11. ja 27.12.-2.1.2018
Mutikainen, Piippa 16.10.-23.10.
Myllyntaus, Oona 3.7.-31.7.
Mäkelä, Kalle 11.12.-22.12.
Mäki Anni 25.4.-29.4.
Mäkinen, Eva-Johanna 5.6.-
16.6.
Männikkö, Pia 1.9.-31.12.
Neuvonen, Petri 26.6.-3.7.
Niemelä, Pekka 6.3.-20.3. ja
22.5.-27.5. ja 7.8.-17.8.
Niitti, Terhi 30.11.-9.12.

Nivasalo, Henna 11.12.-22.12.
Nordell, Risto 25.9.-19.11.
Nummikoski, Milla 20.7.-27.7.
Nykivist, Cecilia 6.11.-10.11.
Nylund, Mona 27.7.-10.8.
Ockenström Lauri 5.5.-15.5.
Pakkanen, Jari 8.5.-14.5.
Parviainen, Maaret 5.6.-16.6.
Pihko, Saku 16.1.-14.5.
Puolakka, Henna 9.10.-15.10.
Puputti, Taneli 30.11.-9.12.
Pylsy, Mika 23.6.-26.6.
Pyy, Elina 7.3.-18.3. ja 27.10.-1.11.
Ranki, Ville 27.12.2017-2.1.2018
Rantalainen, Meliina 21.8.-10.9.
Remes, Pauliina 31.5.-4.6.
Repo, Johanna 18.6.-23.6.
Riikonen, Marika 19.6.-2.7.
Rinne, Petteri 5.6.-16.6.
Robinson Peter 17.5.-20.5.
Rosma, Juha 3.4.-27.4.
Ruotsalainen, Marita 9.10.-
15.10.
Rytkönen, Jorma 17.11.-20.11.
Saarikangas Kirsi 2.2.-5.3.
Saarijärvi, Maija 11.12.-22.12.
Salokas, Tuomo-Paavo 30.11.-
9.12.
Saloniemi, Marjo-Riitta 5.9.-9.9.
Sandberg, Kaj 21.11.-27.11
Sarlo-Lähteenkorva, Sirpa 2.1.-
16.1.
Saviaro, Anni 21.8.-10.9.
Savolainen, Panu 21.11.-24.11.
Seege Viviann 2.5.-15.5.
Sellberg, Erland 31.5.-4.6.
Siukonen, Tytti 22.5.-28.5.
Solin, Anna 5.4.-17.4.
Solin, Heikki 2.11.-7.11., 28.11.-
3.12.
Steinby, Eva Margareta 11.9.-
9.10.
Stette, Halvard 1.6.-4.6.
Stolz, Michael 17.5.-20.5.
Stahlberg, Pauliina 22.5.-25.5.

Suolahti, Elina 3.1.-5.1. ja 30.11.-
8.12.
Taavitsainen, Jussi-Pekka
18.10.-25.10.
Tallqvist, Barbara 10.4.-24.4.
Tallqvist, John 2.11.-6.11.
Tallqvist, Tore 10.4.-24.4. ja
2.11.-6.11.
Talpsepp-Jaanisoo, Berit 6.11.-
10.11.
Tammisto, Antero 26.6.-30.6.
Tehrani, Jamshid 17.5.-20.5.
Tiekso, Tanja 18.3-24.3.
Tolonen, Päivi 27.12.2017-
8.1.2018

Torikka, Leena 30.11.-9.12.
Tuori, Kaius 24.1.-28.1.
Tuovila, Pirjo 7.7.-16.7.
Uttu, Pilvi 25.7.-31.7.
Vaarni, Sanna 7.7.-21.7.
Vahteristo, Stealla 21.8.-10.9.
Vainio, Raija 30.11.-9.12.
Vainio-Korhonen Kirsi 1.2.-28.2.
Valaskivi, Katja 14.3.-26.3.
Vallisaari, Päivi 21.6.-23.6.
Van der Ploeg, Ghislaine 6.11.-
15.11.
Vartio, Pirkko 5.6.-16.6.
Vastamäki Tomi 25.4.-29.4.
Viialainen, Timo 6.11.-10.11.

Vilja, Jyri 27.12.2017-8.1.2018
Vilmusenaho, Tiina 3.7.-10.7.
Virtanen, Henna 11.9.-8.10.
Vuola, Aulikki 8.5.-15.5.
Vuorinen, Jutta 22.11.-27.11.
Välimäki, Reima 23.9.-30.9.
Windram, Heather 17.5.-20.5.
Wrede, Johan 25.9.-9.10.
Yalda, Kristina 10.7.-23.7.
Ylimaula, Anna-Maija 24.7.-13.8.
Ylitepsa, Elina 5.6.-16.6.
Ylönen, Esa 17.3.-3.4.
Zana, Blanka 10.7.-23.7.
Åström-Tiula, Annemarie 3.4.-
7.4.

Kirjasto ja arkisto

Instituutti ylläpitää yli 20 000 nidettä kattavaa tieteellistä kirjastoa, jonka painopisteinä ovat Rooman topografia, antiikin ja keskiajan historia, arkeologia sekä klassillinen filologia. Kirjasto on tietoverkko URBS:n (www.web.reteurbs.org) aktiivinen jäsen. Kirjastoverkko URBS käyttää Kohan open source-luettelointiohjelmaa. Lisäksi kirjasto on kesäkuusta alkaen Rooman tieteellisten kirjastojen yhteisluettelo URBIS:n (www.urbis-libnet.org/vufind) jäsen.

Kirjaston kokoelma karttui vuoden aikana 315 niteellä. Uusia kirjoja hankittiin ostoin ja vaihtosuhteitten kautta, mutta suuri osa uutuuksista saatiin lahjoituksina. Lahjoituksia kirjastoon tekivät:

Academia Scientiarum Fennica	Sapienza Dip. Storia, Disegno e Restauro
Accademia Nazionale di San Luca	Dell'Architettura
Appel, Mervi	Solin, Heikki
Arata, Francesco Paolo	Steinby, Eva Margareta
Castrén, Paavo	Suolahti, Elina
Chioffi, Laura	Suomen ev.lut. kirkot
Cidda, Alessandro	Talas, Suvisirkku
Clausrat, Frank	Tuomioja, Erkki
Colusso, Flavio	Tuori, Kaius
D'Amore, Lucia	Turun yliopisto Italian kieli
De Anna, Luigi	Uusfilologinen yhdistys
Enei, Flavio	Välimäki, Reima
Foundation Dimitriou and Aiglis Mpotsari	
Garzia, Giovanni	
Gruppo Archeologico Latino - Colli Albani Bruno	
Martellotta	
Heikonen, Juhana	
ICCROM	
Ikäheimo, Janne	
Kansallisarkisto	
Karivieri, Arja	
Klassillisfilologinen yhdistys	
Koninklijk Nederlands Instituut te Rome	
Kunnas, Tarmo	
Lankila, Tommi P.	
Larsen, Andreo	
Lehtonen, Tuomas M. S.	
Litzen, Aulikki	
Luoto, Jari	
Lux Amoris Bonafini	
Marconi, Giampietro	
Ministero BB CC	
Musée du Louvre	
Musei Capitolini	
Neuvonen, Petri	
Niskanen, Aino	
Olesen, Jens E.	
Paolucci, Alberto	
Piatti, Pierantonio	
Ramsay, Jean	
Rissanen, Veli-Matti	
Räsänen, Marika	
Salo, Pekka	

III. OPETUS

Instituutti järjesti vuonna 2017 opetussuunnitelmansa mukaisesti viisi eri tahoille suunnattua ja erilaisin painotuksin toteutettua tieteellistä kurssia. Lisäksi instituutissa toteutettiin kaksi muuta tieteellistä kurssia yhteistyössä suomalaisten korkeakoulujen kanssa. Kaikkiaan kursseille osallistui 69 henkilöä. Kurssien tuottama opintopistemäärä on noin 377.

Instituutin kurssien ja niiden osallistujien taso pyritään pitämään mahdollisimman korkeana. Tavoitteeksi on asetettu antiikin- ja keskiajantutkimuksen eri tutkimusmenetelmien monipuolinen ja asiantunteva opetus ja käyttö kursilla. Instituutin kurssien sisältöihin liittyvien tavoitteiden ohella yleisenä päämääränä on kannustaa nuoria lahjakkuuksia tutkijanuralle ja antaa urapolusta realistinen käsitys. Kurssit ovat hakijamäärien valossa hyvin houkuttelevia: hakemuksia instituutin järjestämille kursseille tuli kiitettävästi; syyskuun johdantokurssille voitiin ottaa vain 11,7% hakijoista ja kevään 2018 tieteellisen kurssin valintaprosentti oli 16,3 %.

Instituutin opetus on suunniteltu täydentämään ja tehostamaan suomalaisten yliopistojen antiikin ja keskiajan kielten, kulttuurin ja historian sekä arkkitehtuurin historian opetusta kaikilla tasoilla. Suhteellisten pienten tieteenalojen metodiopetusta ja tutkijakoulutusta on järkevää järjestää keskitetysti näiden alojen kaikille opiskelijoille. Kurssien osanotto on valtakunnallista.

Instituutin omat kurssit

Johtajan tieteellinen työryhmä 16.1.-14.5

- Halonen, Marko (Helsingin yliopisto)
- Hirvonen, Lauri (Helsingin yliopisto)
- Kaasik, Holger (Helsingin yliopisto)
- Kantola, Urpo (Helsingin yliopisto)
- Lukkari, Jasmin (Helsingin yliopisto / Universität Köln)
- Pihko, Saku (Tampereen yliopisto)

Kuvataideopettajien kurssi 5.6.-16.6.

- Brusila, Juha
- Kotala, Elena
- Kuokka, Veera
- Liljestrand-Jutila, Monica
- Mäkinen, Eva-Johanna
- Parviainen, Maaret
- Rinne, Petteri
- Vartio, Pirkko
- Ylitepsa, Elina

Grand Tour 2017 –arkkitehtikurssi 21.8.-10.9.

- Heikonen, Juhana (kurssin vetäjä)
- Kitinoja, Jesse (Tampereen teknillinen yliopisto)
- Koponen, Leevi (Tampereen teknillinen yliopisto)
- Leskinen, Julia (Oulun yliopisto)
- Muikku, Jaakko (Tampereen teknillinen yliopisto)
- Rantalainen, Meliina (Tampereen teknillinen yliopisto)
- Saviaro, Anni (Oulun yliopisto)
- Vahteristo, Stella (Aalto-yliopisto)

Antiikin ja keskiajan Rooman johdantokurssi 11.9.–8.10.

- Altomaa, Henna (Helsingin yliopisto)
- Engblom, Minna (Turun yliopisto)
- Heikkinen, Antti (Oulun yliopisto)
- Holopainen, Elmo (Helsingin yliopisto)
- Kiesiläinen, Sanni (Helsingin yliopisto)

- Moisio, Heidi (Tampereen yliopisto)
- Virtanen, Henna (Turun yliopisto)

- Nykvist, Cecilia
- Talpsepp-Jaanisoo, Berit (kurssin vetäjä)
- Viialainen, Timo

Muut instituutissa järjestetyt kurssit

Oulun yliopiston museologian ekskursio 9.10.-15.10.

- Ervasti, Jaakko
- Herva, Vesa-Pekka (kurssin vetäjä)
- Hiltunen, Jussi-Pekka
- Ikäheimo, Janne (kurssin vetäjä)
- Lamminsivu, Heidi
- Mujunen, Johanna
- Puolakka, Hanna
- Ruotsalainen, Marita

Kuvataideakatemian kurssi 6.11.-10.11.

- Brümmel, Frank (kurssin vetäjä)
- Fleminch, Ida Sofia
- Heinonen, Teresa
- Jaanisoo, Villu (kurssin vetäjä)
- Johansson, Sampo
- Majakka, Maisa

Jyväskylän yliopiston antiikin ja keskiajan kurssi 30.11.-9.12.

- Keinänen, Salla
- Lannoy, Elina
- Merisalo, Outi (kurssin vetäjä)
- Niitti, Terhi
- Puputti, Taneli
- Salokas, Tuomo-Paavo
- Torikka, Leena
- Vainio, Raija (kurssin vetäjä)

Tampereen työväenopiston kurssi 11.12.-22.12.

- Eloranta, Kari
- Eloranta, Merja
- Makkonen, Siri
- Mäkelä, Kalle (kurssin vetäjä)
- Nivasalo, Henna
- Saarijärvi, Maija

IV. TAITEELLINEN TOIMINTA

Instituutilla on pitkät perinteet paitsi tieteen, myös laajemmin kulttuurin työssijana. Vuonna 2017 Villa Lanten ateljeessa työskenteli neljä Suomen eturivin kuvataiteilijaa. Taiteilijoitten oleskelu toteutettiin osin yhteistyössä Alfred Kordelinin yleisen edistys- ja sivistysrahaston kanssa.

Instituutin laaja konserttisarja toteutettiin osin instituutin omin hankkein, mutta pääosaksi yhteistyössä *maestro* Flavio Colusson ja *Ensemble seicentonovecenton* kanssa.

Kesäkuussa järjestetty kaksipäiväinen lavatanssi-tapahtuma *Suomi 100*-teemavuoden juhlistamiseksi keräsi laajan yleisön instituutin tiloihin: esiintyjinä mm. tanssijat Salla Korja-Paloniemi ja Sampo Kerola, Kari Luhtala Band ja Duo Lepistö & Lehti. Tapahtumaan liittyi *Sun Effectsin* toteuttama valaistusesitys.

Villa Lanten ateljeessa työskennelleet kuvataiteilijat

- Petri Hytönen (Kordelinin säätiön stipendi) 2.1.-30.4.
- Marika Kaarna (Kordelinin säätiön stipendi) 2.1.-30.4.
- Eeva-Liisa Isomaa (Kordelinin säätiön stipendi) 1.5.-31.8.
- Pia Männikkö (Kordelinin säätiön stipendi) 1.9.-31.12.

Konsertit

L'Orecchio di Giano -konserttisarja

- 7.3. *Lo specchio delle dame...* Giulio Caccinin, Sigismondo D'Indian, Luzzasco Luzzaschin ja Flavio Colusson musiikkia. Margherita Chiminelli, Margherita Pace ja Maria Chiara Chizzoni, sopraano; Silvia De Palma, lausunta, Ensemble Seicentonovecento.
- 5.4. *Kaaás Piano Trio*. Robert Schumannin, Helvi Leiviskän ja Matthew Whittallin musiikkia. Tiina Karakorpi, piano; Annemarie Åström, viulu; Ulla Lampela, sello.
- 19.4. *I Naviganti del Tempo 2*. Cataldo Amodein, Giacomo Carissimin ja Flavio Colusson musiikkia. Elena Cecchi Fedi ja Maria Chiara Chizzoni, sopraano; Walter Testolin, basso, Ensemble Seicentonovecento. Konserttia edelsi esitelmätilaisuus *Omaggio a J.J. Winckelmann nel III centenario*, alustajina Cecilia Campa, Rodolfo Papa ja Thomas Fröhlich.
- 4.5. *Omaggio a Francesco Paolo Tosti*. Tostin musiikkia. Donata d'Annunzio Lombardi, sopraano; Leonardo Caimi, tenori; Isabella Crisante, piano. Konserttia edelsi Istituto Nazionale Tostiano di Ortonan esittelytilaisuus.
- 24.5. *Suomi 100: Natura e musica*. Joonas Kokkosen, Mjaskovskin, De Fallan ja Stravinskin musiikkia. Jaani Helander, sello; Pauli Jämsä, piano. Konserttia edelsi Fabrizio Carbonen toimittaman kuvateoksen *Kuusamon taika* esittely.
- 27.9. *Una placida notte... Romanze, duetti e canzoni*. Leonard Bernsteinin, Flavio Colusson, Carlos Gardellin, George Gershwinin, Duke Ellingtonin, Andrew Lloyd Webberin, Louiguyn, Domenico Modugnon, Jule Stynen, Paolo Tostin ja Consuelo Velasquezin musiikkia. Placido Domingo jr, laulu; Maria Chiara Chizzoni, sopraano; Riccardo Biseo, piano.
- 4.10. *Corde, Pizzichi & Carezze*. Francesco Corbettan, Girolamo Frescobaldin, Tarquinio Merulan, Giovanni Picchin, Alessandro Piccininin, Rossin, Bernardo Storacen, Barbara Strozzin ja

Ferdinando Valdambrinin musiikkia. Marianna Henriksson, cembalo; Simone Vallerotonda, torba ja barokkikitara.

- 31.10. *Il pianoforte di Liszt*.4. Ludwig van Beethovenin, Frédéric Chopinin, Joseph Haydnin ja Franz Lisztin musiikkia. Jan Jiracek von Arnim, piano.
- 8.11. *Bach e l'Italia*.3. Johann Sebastian Bachin/Antonio Vivaldin, Johann Sebastian Bachin/Giuseppe Martuccin musiikkia. Chiara Bertoglio, piano.
- 29.11. *Salotto Helbig. Ospiti illustri e archeologi appassionati intorno al pianoforte Pleyel di Liszt*. Franz Listzin, Franz Schubertin ja Clara Schumannin musiikkia. Ensemble Seicentovecento. Sandro Ivo Bartoli, piano; Nadia Morani Helbig, piano; Ai Watanabe, piano; Silvia De Palma, lausunta. Konserttia edelsi pianisti Sandro Ivo Bartolin cd:n *Listz: The Franciscan Works* esittely. Yhteistyössä Rooman S. Cecilia –konservatorion kanssa *Alziamo il volume* –näyttely.

Muut konsertit

- 29.3. *Paesaggi musicali dei colori finlandesi*. Esa Ylönen, piano, Satu Jalas, viulu. Jean Sibeliuksen, Uuno Klamin, Toivo Kuulan, Eero Kestin, Armas Järnefeltin, Selim Palmgrenin ja Oskar Merikannon musiikkia.

Muut tilaisuudet

- 21.-22.6. *Il Ballo in Villa Lante. Suomi 100* -vuoden kokonaisuuteen kuulunut lavatanssitapahtuma, jossa esiintyivät Duo Lepistö & Lehti, tanssijat Salla Korja-Paloniemi ja Sampo Kerola (tanssiteatteri Tsuumi), Karri Luhtala Band, DJ Jaakko Mattila. Lisäksi Vieno Motors toi tapahtumaan kukkataidetta ja *Sun Effects* valaisi Villa Lanten.

Muut taiteelliseen toimintaan liittyvät tapahtumat

- 16.12.2016- 3.5.2017 Antero Kahilan Caravaggio-rekonstruktion *San Matteo e l'angelo* näyttely Villa Lanten salonessa.
- 12.12. Liisa Kanervan, Kaisu Koiviston ja Anu Koposen näyttelyn ”Viterbo – Miltä keskiaika näyttää nyt?” avajaiset.

Instituutin tunnetuin yksittäinen taideteos on Valentin de Boulognen maalaus *Historia d'Italia* (1629), jonka säätiö osti Demetrio Helbigin perillisiltä 1956. Teos lainattiin New Yorkin Metropolitan Museum of Artiin ja Pariisin Louvreen *Valentin de Boulogne: beyond Caravaggio / réinventer Caravaggio* -näyttelyyn. Teos oli esillä New Yorkissa 4.10–16.1.2017 ja Pariisissa 20.2–22.5.2017. Taulu huomioitiin näyttelyn yhteydessä lehdistössä ja näyttelyluetteloissa.

SataEdu- ammattikorkeakoulun valokuvausharjoittelijat ovat dokumentoineet instituutin toimintaa ja tiloja opettajansa Mikko Auerniityn johdolla 23-29.1. ja 25.-29.4. Hankkeen yhtenä päämääränä on laatia instituuttia käsittelevä valokuvateos; *Villa Lanten ystävät ry.* on tukenut hanketta taloudellisesti.

V. YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Instituutin tärkeimmät yhteiskunnallisen vaikuttamisen muodot ovat sen tieteellinen toiminta, siitä tiedottaminen, residenssitoiminnan kautta syntyvät tukijaverkostot sekä osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun. Instituutti vaikuttaa tiedeyhteisön ulkopuolella osallistumalla opettajien täydennyskoulutukseen vuosittaisella opettajakurssilla sekä tiedekasvatukseen esittelemällä toimintaansa yläkoulun ja lukion latinanluokkien opintomatkoille. Vuonna 2017 näille opintomatkoille osallistui 72 oppilasta.

Emerituskansleri Ilkka Niiniluoto ja Tuomas Heikkilä laativat teoksen *Humanistisen tutkimuksen arvo. Kuusi murrettavaa myyttiä ja neljä uutta avainta*. Teos julkistettiin ilahduttavan medianäkyvyyden saattelemana 12.12.2016. Teeman ympäriltä pidettiin useita esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia, ja ohjelma jatkui vireänä vuoden 2017 puolella. Hanke toteutettiin Jenny ja Antti Wihurin rahaston tuella.

Wihurin stipendi on myönnetty instituutissa toimivalle tutkijalle vuodesta 1965 lähtien. Teemaan palattiin keväällä 2017, kun rahaston hallitus teki Wihurin rahaston 75-vuotisjuhlamatkan – Roomaan.

Tuomas Heikkilä osallistui 14.7. SuomiAreenalla Porissa paneelikeskusteluun *Mad(e) in Finland – vientivalttina luova hulluus ja suomalainen sivistys osana sarjaa Suomi 100 vuoden päästä*. Tilaisuuden järjestivät työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit, Teollisuuden palkansaajat ja Zeeland Family.

Instituutin viestintä ja näkyvyys

Tärkeimmät mediat, joiden kautta instituutti tunnetaan, ovat sanomalehdet ja televisio, joissa molemmissa instituutin onnistui olla näkyvissä myös vuonna 2017. Aiemman, vuonna 2014 toteutetun selvityksen pohjalta vuosien 2015–2016 viestinnälliseksi kehityskohteeksi valikoitui sosiaalinen media. Tunnettuutemme somessa onkin parantunut huolimatta yhä tiukkenevasta kilpailusta juuri tuolla saralla.

Vuonna 2017 instituutin viestinnässä käytettiin aktiivisesti omia verkkosivuja, Facebook- ja Twitter-tiliä, *Fenestra Finnerum* -blogia sekä sähköisiä uutiskirjeitä. Pyrimme saamaan näkyvyyttä myös SKTI:n viestinnässä. Instituutin sähköinen viestintä tavoitti vuonna 2017 huomattavasti enemmän yleisöä kuin koskaan aiemmin, ja kasvu on ollut nopeaa. ”Virallisilla” verkkosivuilla oli yksittäisiä kävijöitä (eri IP-osoitteista) 107 800 (2016: 108 200). Facebook-päivitystemme keskimääräinen konkreettisesti saavutettu yleisömäärä oli loppuvuodesta 867 käyttäjää (2016: 713); kasvua oli 22 %. Parhaimmillaan yksittäinen päivitys tavoitti 15106 Facebook-käyttäjää. Instituutin Facebook-sivuilla oli vuoden 2016 lopussa 1646 seuraajaa, kun vuoden 2017 joulukuussa seuraajia oli jo 2245 (nousu 36 %). Yhä aktiivisemmin käytetyn Twitter-tilimme seuraajien määrä kasvoi niin ikään. Vuoden 2017 lopussa seuraajia oli 562 (2016: 452); kasvua 24 %.

Fenestra Finnerum -blogissa julkaistiin vuonna 2017 yhdeksän kirjoitusta.

Instituutille perustettiin maaliskuussa 2017 Instagram-tili, jolla oli vuoden 2018 tammikuussa 460 seuraajaa. Suosituin kuva on kerännyt 373 tykkäystä. Instagramissa aloitettiin syyskuussa #lantelaiset-

julkaisusarja, johon kerättiin instituutissa asuvien eri alojen edustajien tarinoita siitä, mitä he ovat opiskelleet, kuinka he ovat päätyneet asumaan instituuttiin ja minkälainen suhde heillä on instituutin/Rooman/Italian kanssa. Loppuvuoden 2017 aikana julkaistiin 10 henkilön tarina ja kaikki julkaisut olivat hyvin suosittuja. Julkaisusarjaa jatketaan vuonna 2018.

Sosiaalinen media on saatu nostettua keskeiseksi osaksi instituutin aktiivista, omaehtoista viestintää. Se tavoittaa Suomessa tärkeimmän kohderyhmämme, alojemme tutkijat ja niistä kiinnostuneet, jo hyvin. Jatkovana haasteena on pitää yleisön mielenkiintoa yllä. Viestinnän keskeisinä päämäärinä ovat kiinnittää huomio instituutissa tehtävään korkeatasoiseen tieteelliseen tutkimukseen ja kulttuurityöhön sekä saattaa instituutin tarjoamat mahdollisuudet kohderyhmiemme tietoon. Lisäksi tavoitteemme on vaikuttaa yleisesti suomalaisen yleisön tietoisuuteen koskien painopistealojemme humanistista tutkimusta sekä italialaisen yleisön suomalaista tutkimusta ja kulttuuria koskevaan tuntemukseen. Etenkin Italiassa kilpailu huomiosta on kovaa, ja instituutin viestinnässä on tältä osin edelleen parannettavaa.

Loppukesästä lanseerattiin instituutin kangaskassin uusi *Suomi100*-juhlaversio, joka on alkanut vilahdella suomalaisten yliopistokaupunkien katukuvassa.

Medianäkyvyys

Suomen Rooman-instituutti oli vuonna 2017 julkisuudessa ainakin seuraavissa medioissa:

- “I consigli dallo Spazio: Cappella Cathedralis Turku”, Spazio corale 20.1.2017
- “Finland’s patron saint, rediscovered” (A. Carosa)
<http://www.catholicworldreport.com/2017/02/06/finlands-patron-saint-rediscovered/>
- “Arte, alla riscoperta del Caravaggio francese che “rubò” dal nostro Merisi”, www.fanpage.it 22.2.2017
- “Valentin de Boulogne. Réinventer Caravage” presse.louvre.fr 22.2.2017
- “Madrigali in coro dal Seicento al Novecento”, *La Repubblica* 7.3.2017
- “Löytyykö tulevaisuus menneisyydestä?” <http://www.10xfinland.fi/liisa-suvikumpu-tuomas-heikkila/> 7.3. 2017 alkaen Tuomas Heikkilä mukana 10 x Finlandin podcastissa
- Tuomas Heikkilä mukana *Yle Radio 1:n Divina Commediaa* käsittelevässä ohjelmassa 11.3.2017
- “The most interesting exhibitions in 2017: Europe, part I”, *arthive.com* 16.3.2017
- Pääministeri Juha Sipilä, Viron pääministeri Taavi Roivas sekä Italian ulkoministeri Angelino Alfano tapasivat Villa Lantessa 24.3., mikä uutisoitiin kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa, kuten Ylen uutiset, Helsingin Sanomat
- “Roma. Omaggio a Tosti a Villa Lante al Gianicolo”, www.istitutonazionaletostiano.it 4.5.2017
- “Dal Rikhardinkatu Kirja di Helsinki a Villa Lante al Gianicolo di Roma, 23 e 24 maggio 2017”, www.ilnostronorddelmondo.blogspot.it 17.5.2017
- “Villa Lantessa avoimet ovet juhannuksena”, *Helsingin Sanomat* 6.6.2017
- “Keskikesän lavatanssit Villa Lantessa”, suomifinland100.fi/project/keskikesan-lavatanssit-villa-lantessa/
- “Midsommarens dansbanedans vid Villa Lante”, suomifinland100.fi/project/midsommarens-dansbanedans-vid-villa-lante/?lang=sv
- “Midsummer’s dance in Villa Lante”, suomifinland100.fi/project/midsummers-dance-in-villa-lante/?lang=en
- “Amos Anderssons stipendium vid Finlands Rom-institut sammanför historieforskning, konst och ekonomi”, www.konstsamfundet.fi 1.9.2017

- “Nytt stipendium erbjuder tre månader på Villa Lante i Rom”, Hufvudstadsbladet 1.9.2017
 - “Amos Anderson – stipendi Suomen Rooman-instituutissa”, *blogs.aalto.fi/mediatutkimus* 5.9.2017
 - “Kummituksia ja meikattava talonmies – Näin sujuivat Glorian muotikuvaukset Roomassa”, *Gloria* 7.9.2017
 - “Placido Domingo jr. a Villa Lante per “L’Orecchio di Giano”, www.giroma.it 18.9.2017
 - “Placido Domingo Jr per una notte di romanze e duetti”, *Il Tempo* 27.9.2017
 - “Mercoledì 4 ottobre a Villa Lante al Gianicolo “L’Orecchio di Giano” ospita la clavicembalista Marianna Henriksson e il tiorbista Simone Vallerotonda”, *criticaclassica* 29.9.2017
 - “Roma, a Villa Lante l’eleganza della musica seicentesca di Marianna Henriksson”, *La Repubblica* 3.10.2017
 - “L’Orecchio di Giano, Corde, pizzichi e carezze... Affetti & Balli del XVII secolo”, *TeatriOnline* 4.10. 2017
 - “Von Arnim con il piano di Liszt”, *Il Messaggero* 31.10.2017
 - “La magia di Liszt all’Istituto culturale Finlandese”, *Il Tempo* 28.11.2017
 - “A Roma un natale con un dolce tocco di Lapponia”, *Giornale Diplomatico* 9.12.2017
 - “Una delegazione CIU partecipa al seminario celebrativo in occasione del Centenario dell’Indipendenza della Finlandia”, www.ciunonline.it/category/news 11.12.2017
- L’Orecchio di Giano -konserttisarja oli hyvin esillä etenkin verkkomediassa, mm. seuraavissa: amadeusonline.it, giritalia.it, docplayer.it, criticaclassica.wordpress.it, cidim.it, giroma.it, iltabloid.it, romasette.it, focusroma.it, oggiroma.it, evensi.it, museibologna.it/musica/eventi, larondine.fi, focusroma.it.
 - Lisäksi kaikki *L’Orecchio di Giano* -sarjan 11 konserttia mainittiin *Il Messaggeron*, *La Repubblica* ja *Il Tempon* ajankohtaispalstoilla

Tieteen popularisointi

Instituutin toimintaa ja julkaisuja esiteltiin yhteistyössä Tiedeinstituuttifoorumin kanssa sekä Tieteen päivillä että kirjamessuilla. Tiedeinstituuttifoorumin puheenjohtajana on tutkijalehtori Eeva-Maria Viitanen vuosina 2017–2018. Instituutin säätiön asiamies Reima Välimäki ja apulaisiamies Laura Nissin organisoivat Rooman-instituutin osallistumisen Tieteen päivillä 11.-15.1. ja Turun kirjamessuilla 6.-8.10. sekä osallistumisen paneelikeskusteluihin. Viitanen piti Tieteen päivillä 11.1. Helsingissä esitelmän *Arkeologia ja tutkimuksen vapaus, rajat ja vastuu* ja 27.10. esitelmän *Epigrafia e archeologia sulla via della digitalizzazione – alcuni esempi dall’Institutum Romanum Finlandiae* Paestumissa *Borsa mediterranea del turismo archeologico* -messuilla. 13.12. johtaja Arja Karivieri piti Salon kansalaisopistossa luennon *Viininvalmistusta kastekappelin kupeessa – Arethousan Paliambelan varhaiskristillisen kirkon kaivaukset Pohjois-Kreikassa* osana kansalaisopiston luentosarjaa *Pölyä, käärmeitä ja korkeakulttuureita: suomalaiset arkeologit maailmalla*.

Suomi 100 –juhlavuoden puitteissa instituutti järjesti kaksi laajaa seminaaria (kts. Tieteelliset seminaarit ja workshopit) sekä kesän lavatanssitapahtuman. Myös *L’Orecchio di Giano*-konserttisarja sai käyttää virallista Suomi 100-logoa.

Villa Lante käyntikohteena

Instituutin rakennus, renessanssihuvila Villa Lante on suosittu käyntikohde suomalaisille ja italialaisille matkailijaryhmille, koululaisryhmille ja yksittäisille vierailijoille. Instituutissa vierailleista kävijöistä 2311 kirjoitti nimensä vieraskirjaan vuonna 2017. Luvussa eivät ole mukana yleisötilaisuuksissa käyneet henkilöt ja Villa Lanten asukkaat; instituutin kävijämäärä oli kokonaisuudessaan 3225 henkeä.

Erityisistä vierailuista mainittakoon:

18-20.1. Ekumeeninen delegaatio: piispa Kaarlo Kalliala, metropoliitta Elia ja piispa Teemu Sippo SCJ seurueineen

24.3. pääministeri Juha Sipilä seurueineen

7.4. Suomen Ruotsin-instituutti

20.-23.4. Jenny ja Antti Wihurin rahaston hallitus

5.-7.5. Turun yliopistosäätiön hallitus

7.-8.5. Eduskunnan ja tutkijoiden yhteistyöelin TUTKAS

1.-4.9. Tampereen yliopistosäätiön hallitus

4.9. UNIMEDin hallitus

24.-25.9. Suomen Rooman-instituutin säätiön hallitus

24.11. Riksbankens Jubileumsfond, VD Göran Blomqvist ja puolisonsa FD Barbro Landén, Stockholms universitet.

VI. KIINTEISTÖT JA IRTAIMISTO

Villa Lanten kiinteistö samoin kuin tutkija-asuntolana toimiva Via Faldan asuntola kuuluivat 1.1.2017 alkaen ulkoministeriön hallintaan. Ministeriö huoltaa kiinteistöä paikallisten asiantuntijoiden ja urakoitsijoiden välityksellä. Prof. Tancredi Carunchio on toiminut edelleen tarvittaessa paikallisena konsulttina.

Ulkoministeriön arkkitehti Hanni Sippo ja ministeriön suomalainen konsulttifirma ISS Proko tekivät 30.5 kiinteistön vuositarkastuksen, jonka yhteydessä selvitettiin lähivuosien korjausohjelmaa. ISS Prokon puolelta konsultteina toimivat edelleen arkkitehti Erkki Savolainen. Lisäksi Marko Forsberg valtioneuvoston turvallisuusyksiköstä teki syksyllä tarkastusmatkan, jonka aikana kiinnitettiin huomiota kiinteistön turvallisuusseikoihin.

Suurimmat työt Villa Lantessa koskivat autotallin ja yläpihan kosteuseristystä, joka uusittiin lähes kokonaan. Loppuvuodesta havaittiin autotallissa kuitenkin uusia kosteusongelmia. Johtajanvaihdoksen yhteydessä virka-asunto maalattiin ja terassille avautuvat puiset ikkunaluukut kunnostettiin. Opiskelijakeittiö kunnostettiin kokonaan. Pääfasadia kunnostettiin puhdistamalla pilastereiden alapuoliset elementit. Vesikatolla sijaitsevat savupiiput korjattiin.

Korjaustyöt teki pääosin rakennusfirma A.Z., sähkötyöt Omnia Impianti (Alfredo Pierantozzi) ja restauroijana toimi Lucia Morganti.

Normaalin käyttö- ja tarve-esineitten hankinnan ohella instituutin irtaimistoa uusittiin tarvittaessa vuoden aikana. Johtajan asuntoon hankittiin uudet Capildo-jalkalamput ja salongin sohva verhoiltiin. Lisäksi hankittiin uusia patjoja ja vuodevaatteita. Restauroija Peter Hirvonen entisöi opiskelijahuoneiden vanhoja huonekaluja. Toimistoon hankittiin uusi PC ja johtajan käyttöön Mac Pro.

Valentin de Boulognen maailmankiertueelta palannut maalaus varustettiin varashälyttimellä.